

TEKNOLOGIA

Neuro-txertoak

DIANA FRANCO

Txertaketa landare baten zatia beste landare bati lotzea da. Espezie berriak sortzeko modu artifiziala. Horrela, bi espezieak organismo bakarra bailiran hasiko dira. Badirudi preziazten ditugula nahasketa hauek gizakiok, batzuetan egoera konplexutan landareei hazteko aukera ematen dielako, edota aniztasun aukerak sortzen dituztelako.

Gizakiok landareak bezala gure emaitza onenak emateko giro egokia behar dugu, bakoitzaren gaitasunetara egokiturikoa. Baina ez da lan erraza, eta horregatik, antzinatek gizakientzako giro onena sortzea ez ezik, gizakiok bizi dugun girora egokitzeko lanak egin izan ditugu.

Egokitzeak, berez, ez du zertan konnotazio txarrik izan, erabaki hausnartua bada, bilatzen den aldaketa bada, ikasketa batetik datorren aldaketa bada eta bizitzarako onurak badakartza.

Egun hauetan badirudi Elon Musken Neural Link proiektua gizakietan probatzen hasi direla, baina ez da bakarria, Txina txip neuronalak garatzen dabil baita ere.

Teknologiak garatzerakoan, gizarte eta munduan duten eragina pentsatzeko komenigarria da horiekin batera etorriko diren negozio ereduak hausnartzea. Ikasi dugu, adibidez, GAFAM (Google, Amazon, Facebook, Appple, Microsoft) plataformen negozio ereduak gizarteetan izaten ari diren eragin kaltegarriak.

Beharbada, txip hauek interesgarriak izango dira zenbait gizaki eta animalien aukerak areagotzeko. Itsuentzat mundua zabaltzeko, adibidez, irisgarritasuna handiagoko teknologia izan daiteke. Espezieen arteko harremanak eraldatu ditzake baita ere. Baina nik ez dut presarik negozioa gidatuta teknologia sortzen duten enpresen txertoak nire buruan jartzeko. Egun, nahikoa dut digitalarekiko dudan mendekotasuna murrizteko. Txerto hauek gizakion gizarteak menderatzeko azken eremuak dira: asmoa, eta horrekin gorpuzta, bideak bezala hautematen ditut nik. Ikusteko dago zer gertatuko den eta txerto hauek ekarriko duten mundua, txertoa jartzen ez dutenentzat egokitzeo aukera izango ote den. ●

NAZIOARTEA

Europar Batasuna gerrara doa

AXIER LOPEZ

Ebko Atzerri Gaietarako eta Segurtasunerako goi-ordezkarri Josep Borrellek adierazi duenez, gerra itsasontziak eta hegazkinak bidaliko dituzte Itsaso Gorrira, Israelera doazen merkataritza-ontzien aurkako yemendarren erasoei aurre egiteko. Belgikak, Italiak, Frantziak eta Alemaniak, besteak beste, ekintza armatuaren alde egin dute. Espainiako Gobernuak adierazi du ez duela parte hartuko, baina "ez du eragozpenik" operazioa martxan jartzeko.

Operazio militar berri honek 'Aspides' izena du ("babesa"), sozialista katalanaren arabera horixe delako helburua: "Gure itsasontziak babestea, huthien aurka ez dute inolako ekintzatan parte hartuko. Ontzien aurkako erasoak blokeatuko dituzte, besterik ez. Itsaso Gorrian gertatzen denak bakeari eta egonkortasunari eragiten die eta Europako enpresa askok zerbait egiteko eskatu digute, beren negozio-eredua asko sufritzen ari delako".

Hau da, bakeari eragiten diona genozidioaren aurkako ekintza internazionalistari handiena da, yemendarrak egiten ari direna. Bitartean, 10.000 haur baino gehiago hil dituen estatu sionistari alfonbra gorria lixatzen ari zaie, Eurovisionen kanta dezaten.

"Nazioarteko legedia" arduratzen da Afrikako kostalde osoa inguratzeak Mendebaldeko zamaontziei ekarriko liekeen kostu-gehikuntzaz eta Europako inflazioari eragingo liokeen gailak handiaz. Palestinari dagokionez, "nazioarteko legedi" ho-

rrek hamarkadak daramatza beste aldera begira, eta nahiago du Itsaso Gorriaren inguruko krisia militarizatu eta areagotu, Israelen sarraskia gelditu eta irtenbide baketsu eta justua bilatu baino.

GOSEAK HILDAKO HERRIA, ETSAI

33 milioi pertsona inguru bizi dira Yemenen. Pertsonako BPGren arabera rankingean munduko azken postuetan daude eta Giza Garapeneren Indizean yemendarrak bizi-kalitate txarrean dutenen artean daude. Bi herenek, ia 23 milioi pertsonak, ez dakite nola lortuko duten hurrengo otordua, Oxfam GKEren arabera. Beste gerra geopolitiko baten ondorioetako batzuk dira, ia 10 urtez luzatu dena. Egoera "hobetzeko", azken egunotan AEBek eta Erresuma Batuak, beste estatu batzuen laguntzarekin, Yemen bonbardatzeari ekin diote Israelen (eta beren negozioen) defentsan.

Baina, hala eta guztiz ere, Yemen-go talde armatu batek kinka larrian jarri du Itsaso Gorrian barrena pasatzen den munduko merkataritzaren %12, lagun palestinarrekiko elkartasunaren izenean. Hala espero dute Mendebaldeko gobernuak mugiaraztea, behingoz Israel presiona dezaten Gazan genozidioa amai dadin. Emaizta, aldiz, bestelakoa da. Mendebaldeak sionistei su-etena ezartzeko edo nazioarteko legedia betetzeko dei egin beharrean, hori bera aldarrikatzen ari direnen aurka bonbak eta gerraontziak bidali ditu. ●